ԺԶ.00.01 «ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՆԵՐՔԻՆ ՈՉ ՎԱՐԱԿԻՉ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԴԵՂԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կենդանիների ներքին ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելման և բուժման ընդհանուր հիմունքները:

Ընդհանուր կանխարգելիչ միջոցառումներ, դիսպանսերացում, կլինիկական և լաբորատոր հետազոտությունների արդյունքների վերլուծություն: Ընդհանուր թերապիայի հիմունքներ, պատճառային, պաթոգենետիկ (ախտածնային), նշանային:

Կրուպոզ և օջախային պնևմոնիաներ: Թոքերի էմֆիզեմա, թոքամիզի բորբոքում:

Որոճողների նախաստամոքսների, ստամոքսի և աղիքների հիվանդություններ:

Երիկամների հիվանդություններ: Սրտի բորբոքային հիվանդություններ: Նյութափոխանակության հիվանդություններ: Նորածին մատղաշի դիսպեպսիա:

Հակամիկրոբային պատրաստուկներ: Կենտրոնական նյարդային համակարգը գրգռող և ընկճող դեղամիջոցներ: Առավելապես կենտրոնախույս նյարդավերջույթների հատվածում ազդող (խոլինոմիմետիկ, խոլինոլիտիկ, ադրենոմիմետիկ, ադրենոլիտիկ) դեղեր:

ԾՆՆԴԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, ԳԻՆԵԿՈԼՈԳԻԱ ԵՎ ԲԱԶՄԱՑՄԱՆ ԿԵՆՍԱՏԵԽՆԻԿԱ

Սեռական ցիկլ, դրա փուլերը և ֆենոմենները, սեռական ցիկլի տեսակային առանձնահատկությունները, դրա նյարդա-հումորալ կարգավորումը, սերմնավորման օպտիմալ ժամանակի որոշումը:

Սերմնահեղուկի ստացումը, դրա սուբյեկտիվ և օբյեկտիվ գնահատումը: Սաղմի փոխպատվաստում:

Հղիության ֆիզիոլոգիան: Պտղաթաղանթներ, պտղաջրեր, նրանց կենսաբանական նշանակությունը: Մայրական և պտղային պլացենտա: Վիժումներ:

Ծննդաբերական ակտ, դրա փուլերը և տեսակային առանձնահատկությունները:

Ծննդօգնություն: Կեսարյան հատում, արգանդի պարանոցի և շեքա- հատում:

Հետծննդյան վեստիբուլտներ, վագինիտներ, մետրիտներ:

Մաստիտներ, դրանց դասակարգումը՝ շճային, կատարային, թարախային, արյունային և ֆիբրինոզային: Հատուկ մաստիտներ: Մաստիտների ախտորոշումը և բուժումը:

Անպտղության դասակարգումը: Բնածին, ծերունական, շահագործական, կլիմայական, կերային և արհեստական անպտղություններ: Սիմպտոմատիկ անպտղություն: Միզասեռական նախադռան, հեշտոցի, արգանդի և ձվարանների խրոնիկ հիվանդություններ:

Ձվարանների ֆունկցիոնալ խանգարումները: Ձվարանների ատրոֆիան, սկլերոզը: Կայուն դեղին մարմին, անաֆրոդիզիա: Ձվարանների կիստա (ֆոլիկուլային և լյուտեինային), նիմֆոմանիա:

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Օրգանիզմի ընդհանուր և տեղային ռեակցիաները տրավմայի նկատմամբ, ջերմային և քիմիական վնասվածքներ: Փակ և բաց մեխանիկական վնասվածքներ, ճողվածքներ: Օտար մարմիններն օրգանիզմում, մեռուկներ, խոցեր և խուղակներ: Արյունատար և ավշային անոթների, հանգույցների հիվանդություններ:

Մաշկի և մկանների հիվանդություններ: Նյարդերի հիվանդություններ, նորագոյացություններ: Վիրաբուժական ինֆեկցիա:

Գլխի և ծոծրակի հատվածի հիվանդություններ: Պարանոցի, մնդավի և կրծքի հատվածի հիվանդություններ: Հոդերի, որովայնի պատի և խոռոչի օրգանների հիվանդություններ:

Անասնաբուժական օրթոպեդիա: Անասնաբուժական օֆթալմոլոգիա:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԱՆԱՏՈՄԻԱ

Ոսկրի անատոմիական, հյուսվածաբանական կառուցվածքը և դրա դերն ու նշանակությունը օրգանիզմում:

Գլխի կմախքի ոսկրների սաղմնային զարգացումը: Գանգի խոռոչի ձևավորումը և այդ ոսկրների կառուցվածքի նկարագրությունը:

Մկանի անատոմիական և հյուսվածաբանական կառուցվածքը, դրանց դերն ու

գործունեությունը կենդանիների կանգնած և շարժման ժամանակ:

Մաշկային ծածկույթի և դրանց ածանցյալների մորֆոֆունկցիոնալ բնութագիրը: Մաշկայի գեղձերի և զգացողության կառուցվածքի նկարագրությունը:

Մարսողական օրգանների կառուցվածքի, տեղադրվածության, գործունեության նկարագրությունը և դրանց տեսակային ու հասակային առանձնահատկությունները:

Շնչառական ապարատի օրգանների անատոմիական կառուցվածքը, օրի- նաչափությունները կախված կատարած գործառույթներից և փոխկապ- վածությունը շրջակա միջավայրի հետ:

Միզային ապարատի օրգանների անատոմիական կառուցվածքի և ֆունկցիոնալ օրինաչափությունները կապված դրանց կատարած գործառույթներից: Նեֆրոնի մակրոմիկրոսկոպիկ կառուցվածքի համեմատական նկարագրությունը:

Արյան և ավշային շրջանառության օրգանների անատոմիական կառուցվածքը: Սրտի կառուցվածքը և տեղադրվածությունը:

Արյունաստեղծ օրգանների և ավշային հանգույցների կառուցվածքը, դրանց նշանակությունը օրգանիզմում:

Գանգուղեղի և ողնուղեղի ընդհանուր բնութագիրը: Կիսագնդերի կեղևի հյուսվածաբանական կառուցվածքը:

Վեգետատիվ նյարդային համակարգի ընդհանուր բնութագիրը: Սիմպա- թիկ և պարասիմպաթիկ նյարդային կենտրոնների տեղադրվածությունը և դրանց նշանակությունը:

Զգայարանների (տեսողական, լսողական) ընդհանուր բնութագրությունը և դրանց դերն ու նշանակությունը օրգանիզմում:

Թռչունների մարսողական, շնչառական և սեռական ապարատների նկարագրությունը և կառուցվածքային առանձնահատկությունները կաթնասունների համեմատ:

ԱԽՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆԱՏՈՄԻԱ

Նեկրոզի և ապոպտոզի պաթոմորֆոլոգիան: Արյան և ավշային շրջանառության խանգարումներ: Դիստրոֆիաների պաթոմորֆոլոգիան: Սուր և խրոնիկական

բորբոքումների ախտածնությունը:

Ուռուցքների հյուսվածքագոյացում: Իմունաբանական ռեակցիան ուռուցքի հակածինների նկատմամբ: Ուռուցքների ձևաբանությունը: Փոխհատուցման և հարմարողական պրոցեսներ:

Սուր բակտերիալ ինֆեկցիաների ախտաբանական ձևակազմագիտու- թյունը:

Վիրուսային և սնկային հիվանդությունների ախտաբանական ձևակազ- մագիտությունը:

Խրոնիկական հիվանդությունների ախտաբանական ձևակազմագիտու- թյունը:

Պարազիտային հիվանդությունների ախտաբանական ձևակազմագիտու- թյունը:

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՆՖԵԿՑԻՈՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ինֆեկցիայի և իմունիտետի համաճարակաբանական ասպեկտները, հա- մաճարակաբանական պրոցես և դրա կենսաբանական շարժիչ ուժերը: Ինֆեկցիոն հիվանդությունների էվոլյուցիան և դասակարգումը, հիվանդությունների համաճարակային օջախավորումը:

Սիբիրախտ: Բոտուլիզմ: Տուբերկուլոզ: Բրուցելոզ: Դաբաղ: Կատաղություն: Ծաղիկ: Խշխշան պալար:

Խոզերի դասական և աֆրիկական ժանտախտներ:

Սալմոնելոզ, կոլիբակտերիոզ, անաերոբային դիզենտերիա:

Թռչունների հիվանդություններ՝ գրիպ, ծաղիկ, Նյու-կասլյան հիվանդություն, լեյկոզներ, Մարեկի հիվանդություն:

ՄԱԿԱԲՈՒԾԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՆՎԱԶԻՈՆ ՀԻՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարազիտիզմի առաջացումը և բնության մեջ տարածումը: Մակաբույծների տեսակները՝ արտաքին և ներքին մակաբույծներ, ժամանակավոր և մշտական մակաբույծներ:

Բնության մեջ օրգանիզմների փոխհարաբերության ձևերը: Տիրոջ օրգանիզմի վրա մակաբույծի ազդեցության տեսակները: Ինվազիոն հիվանդությունների համաճարակաբանական արտահայտման ձևերը: Ֆասցելիոզներ, դիկրոցելիոզ: Տավարի և խոզերի ցիստիցերկոզներ: էխինոկոկոզ և ալվեոկոկոզ: Ուղեղային ցենուրոզ,

մոնեզիոզներ: Մսակերների դիֆիլոբոթրիոզ, ձկների լիգուլիդոզներ: Կենդանիների ասկարիդոզներ: Տրիխինելոզ: Պիրոպլազմիդիոզներ:

Պարազիտոֆորմային տզեր և դրանց նկատմամբ իրականացվող պայքարի միջոցառումները:

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱՍԱՆԻՏԱՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կենդանիների վերամշակման ձեռնարկությունների կազմակերպման սկզբունքները:

Կենդանիների նախասպանդային պահպանման կազմակերպումն ու նշանակությունը:

Կենդանիների առաջնային վերամշակման տեխնոլոգիայի հիմունքները:

Տարբեր տեսակի սպանդային կենդանիների (թռչյունների) առաջնային վերամշակման առանձնահատկությունները:

Կենդանիների սպանդային մթերքի անասնաբուժա-սանիտարական զննման կազմակերպումն ու մեթոդիկան:

Մսեղիքի ու ենթամթերքի դրոշման կարգը: Մսի կազմաբանությունն ու քիմիան:

Մսի հասունացում:

Մսի ապրանքագիտություն:

Մսի անցանկալի փոփոխությունները պահպանման ժամանակ:

Մսի տեսակային պատկանելիության որոշումը:

Կենդանիների սպանդային մթերքի անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը վարակիչ հիվանդությունների դեպքում:

Սննդային տոկսիկոինֆեկցիաներ: Սննդային տոկսիկոզներ:

Կենդանիների սպանդային մթերքի անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը ինվազիոն հիվանդությունների դեպքում:

Կենդանիների սպանդային մթերքի անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը ոչ վարակիչ հիվանդությունների դեպքում:

Հասկացություն կենդանիների հարկադիր սպանդի մասին:

Պայմանական պիտանի մսի վնասազերծման եղանակները:

Թարմ ձկան անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը:

Մսի պահածոյացումը ցածր ջերմաստիճանով:

Մսի պահածոյացումը բարձր ջերմաստիճանով:

Մսի պահածոյացումը կերակրի աղով:

Երշիկային մթերքի արտադրության հիգիենան եւ անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը:

Կաթի մանրէաէպան հատկությունները եւ դրանց կիրառումն արտադրությունում:

Հիվանդ կենդանիների կաթի անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը:

Ենթամթերքի անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը:

Սննային ձվերի անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը:

Մեղրի փորձաքննություն:

Աղիքային հումքի մշակումը եւ անասնաբուժական սանիտարական փորձաքննությունը:

Հիվանդ կենդանիների մսի որոշումը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Գրիգորյան Գ.Ս., Մանասյան Ա.Վ., Նիկողոսյան Ա.Ն. «Գյուղ. կենդանիների ներքին ոչ վարակիչ հիվանդություններ», դասագիրք, Երևան, 2000թ.
2. Щербаков Г.Г., Коробов А.В. и др., «Практикум по внутренним болезням животных», Санкт-Петербург, Москва, Краснодар, 2003г.
3. Ադամյան Ֆ.Բ. «Անասնաբուժական դեղաբանություն», Երևան, ՀՊԱՀ, 2012թ.
4. Субботин В.М., Александров И.Д. «Ветеринарная фармакология», Москва, 2004г.
5. Никитин В.Я., Миролюбов М.Г. «Ветеринария акушерство, гинекология и биотехника размножения», Москва, 2000г.
6. Шипилов В.С., Зверева Г.В. «Практикум по акушерству, гинекологии и искусственному осеменению с.х. животных», Москва, 1988г.
7. Մկրտչյան Բ.Ա. «Ընտանի կենդանիների օպերատիվ վիրաբուժություն», Երևան, 1975թ.
8. Մանվելյան Մ.Պ., Մարգարյան Գ.Պ. «Անասնաբուժական վիրաբուժություն, 1-ին մաս. Ընդհանուր վիրաբուժություն», Երևան,1986թ.
9. Մանվելյան Մ.Պ., Մարգարյան Գ.Պ. «Անասնաբուժական վիրաբուժություն, 2-րդ մաս. Մասնավոր վիրաբուժություն», Երևան, 1977թ.
10. Մարգարյան Գ.Պ. «Անասնաբուժական վիրաբուժություն, 3-րդ մաս. Անասնաբուժական օրթոպեդիա և օֆթալմոլոգիա», Երևան, 1987թ.
11. Петраков К.А., Саленкоб П.Т. «Оперативная хирургия с топографической анатомией животных», Москва, 2001г.
12. Հարությունյան Պ.Ի. «Ընտանի կենդանիների մարսողական օրգանների անատոմիայի ձեռնարկ», Երևան, 1986թ.
13. Հարությունյան Պ.Ի. «Ընտանի կենդանիների անատոմիա», Ի-ին և II- րդ մասեր, Երևան, 1990թ.
14. Մխիթարյան Ռ.Ս., Հովսեփյան Ա.Ա., Միրզոյան Մ.Գ. «Ընդհանուր հյուսվածաբանություն», Երևան, 2007թ.
15. Ազնաուրյան Ա.Զ., Մխիթարյան Ռ.Ս., Կոբելյան Ս.Խ., Գրիգորյան Ն.Խ. «Ընտանի կենդանիների անատոմիա: Մարմնական համակարգ 1-ին մաս» դասագիրք, Երևան, 2013թ.
16. Մխիթարյան Ռ.Ս., Գրիգորյան Ն.Խ., Կոբելյան Ս.Խ. «Ընտանի կենդանիների անատոմիա: Ընդերաբանություն II -րդ մաս» դասագիրք, Երևան, 2014թ.
17. Մխիթարյան Ռ.Ս. Միրզոյան Մ.Գ.և ուր. «Ձկների ձևակազմաբանություն», Դասագիրք, Երևան, ՀԱԱՀ, 2017թ. 416 էջ
18. Жаров А.В., Шишков В.П. «Патологическая анатомия сельскохозяйственных животных», Москва, Колос, 1999г.
19. Жаров А.В. «Вскрытие и патоморфологическая диагностика болезней животных», Москва, Колос, 2000г.
20. Վարդազարյան Ն.Դ. «Պաթոլոգիական անատոմիա», Երևան, 2006թ.
21. Գրիգորյան Ս.Լ. «Գյուղատնտեսական կենդանիների համաճարակաբանություն և ինֆեկցիոն հիվանդություններ», Երևան, 2002թ.
22. Сидорчук А.А., Воронон Е.С., Глушков А.А., Макаров В. «Общая эпизоотология», Москва, 2004г.
23. Сидорчук А.А. «Инфекционные болезни животных», Москва, 2007г.
24. Նաղաշյան Հ.Զ. «Մակաբուծաբանություն և կենդանիների ինվազիոն հիվանդություններ», Երևան, Սարվարդ, 2003թ.
25. Նաղաշյան Հ.Զ. և ուր. «Գյուղատնտեսական կենդանիների հատուկ վտանգավոր

վարակներ» Ուսումնական ձեռնարկ: Երևան: Հեղինակային հրատարակություն, 2017,96 էջ:
26. Եղոյան Ս.Գ., Նաղաշյան Հ.Զ. և ուր. «Կենդանիների հիվանդություններ» Ֆերմեր գործնական ձեռնարկ, Երևան,ՀԱԱՀ,2018.-512 էջ:
27. Г.Уркхарт и другие «Ветеринарная паразитология», Москва, Аквариум, 2000г.
28. Акбаев М. «Паразитология и инвазионные болезни», Колос, 2000г.
29. Աբրահամյան Վ., Համբարձումյան Գ., Հարությունյան ժ., Խաչատրյան Ն. «Պարենամթերքի փորձաքննության հիմունքներ», Երևան, 2008թ.
30. Մարմարյան Յու.Գ. «Անասնաբուծական մթերքների և հումքի ապրանքագիտություն», Երևան, Ասողիկ, 2002թ.
31. Սահրադյան Ս.Ի. «Պարենային ապրանքների փորձաքննություն», Երևան, 2010թ.
32. Դավիդյանց Վ.Ա.,Աբրահամյան Վ.Վ., Աբովյան Ա.Յու. և ուր. Կենդանական ծագման սննդամթերքի միջոցով փոխանցվող վարակիչ հիվանդությունները: Ուսումնական ձեռնարկ/..– Եր.: Հեղինակային հրատարակչություն, 2017.– 234 էջ:
33. Боровиков М.Х. и другие «Ветеринарно-санитарная экспертиза с основами технологии и стандартизации продуктов животноводства», Москва, 2007г.